

## Nové výzkumy v Předmostí.

Sděluje K. J. Maška.



**Z**námé vývody dánského učenice prof. Steenstrupa o tábořišti loveců mamutích v Předmostí zamlouvají se proti všemu nadání mnohým badatelům pravěku a počet obranců této theorie, že totiž člověk diluvialní ve střední Evropě nikdy nebyl vrstevníkem mamuta, nýbrž že nejstarší stopy lidské působnosti vyskytají se teprv se zbytky soba, v dobách mnohem mladších, dávno po vymření mamutů, roste vůči hledě. Bylo tedy na čase, aby se novým, obsáhlejším a v každé příčině přesným zkoumáním zjistilo, zda-li způsob uložení pestrého obsahu kulturních vrstev v Předmostí vůbec připouští takového výkladu, aneb zda-li snad theorie ta nebyla pronesena bez ohledu na skutečné poměry, odpovídající pouze vědecké libůstce, bez věcného podkladu. —

Závažné důvody nutí mne souditi, že tomu tak. Vím zcela určitě, že prof. Steenstrup neměl vůbec příležitosti, aby seznal poněkud blíže složení kulturních vrstev předmosteckých a že tedy na základě vlastní zkušenosti nemohl pronésti tak vážného úsudku. Zavítal r. 1888 do Předmostí, a prohlédnuv si pouze zběžně naleziště, byl spokojen, že uviděl ještě zachovalé zbytky kulturní vrstvy, jak si ji byl na základě popisu, mnou uveřejněného, v duchu představoval. Přišel totiž k nám na Moravu s teorií již hotovou, ve všech částech dopodrobna vypracovanou a hledal pouze pro ni doklady. Uviděv neporušenou kulturní vrstvu uprostřed žlutnice v Předmostí a četné zbytky mamutí odsud pocházející, domníval se, že se konečně dopátrál jistoty, zapomněl však na podstatnou různost geologických poměrů v Dánsku a na Moravě. V době meziledové totiž, ve které asi žlutnice předmostecká a zároveň i kulturní vrstva povstala, bylo Dánsko a celé severní Německo ledovci ještě pokryto, Morava však byla ledu prosta. Steenstrup nedbal také námitek mnou činěných, zejména co se týče člověkem soustavně roztříštěných hnátů mamutích, a zahloubal se úplně do svých zamilovaných výkladů, jež po uveřejnění v odborných kruzích skutečně jakýsi rozruch způsobily.

Naskýtající se příležitost, prozkoumati další část naleziště předmosteckého byla mi tudíž velevítána. Podjal jsem se úkolu toho milerád a laskavostí majitele pozemku, p. Jos. Chromečka, jemuž zde veřejné díky za veškerou mi prokázanou ochotu vzdávám. Byl jsem s to v prázdninách r. 1893 severovýchodní cíp dosavadního naleziště v rozsahu asi 300 m<sup>2</sup> se zvláštním zřetelem k vývodům Steenstrupovým prozkoumati.

Vynasnažil jsem se zejména, veškeré i sebe nepatrnější poměry uložení zbytků mamutích vůči ostatním předmětům jakož i možný rozdíl mezi obsahem hořejších vrstviček a hlavní vrstvou kulturní zjistiti. Výsledek šestitýdenního namáhavého kopání byl uspokojivý, ačkoli nikterak na výrobky lidské tak příznivý, jako v letech předešlých. Kulturní vrstva směrem k jihu slábne čím dál více, a veškeré okolnosti zdají se tomu nasvědčovat, že v neveliké vzdálenosti zmizí naprosto. Pouze na některých místech nakupeny různé předměty, obzvláště obrovské zbytky mamutí, ve velikém množství.

Nabyl jsem pevného přesvědčení, že cokoli se v kulturních vrstvách objevilo, vše těsně souvisí s člověkem, jenž obývá v dobách dávno minulých travnatou pláň předmosteckou, žil tu svým způsobem zvláštním. Zpravidla pouze jeho přičiněním, jeho vlastní působností octly se tam veškeré nahromaděné zbytky zvířecí, veškeré výrobky umělé, veškeré předměty k různým potřebám se hodící, slovem: přímým původcem kulturních vrstev byl člověk diluvialní a toliko on.

Nevypátral jsem však ani nejnepatrnějšího dokladu, žeby zbytky mamutí za jiných okolností a snad i v jiné době byly na tábořišti uloženy bývaly než ostatní předměty, zejména zbytky sobí a výrobky lidské, a proto soudím, že nemáme příčiny pochybovati o soudobosti člověka předmosteckého s mamutem.

Toliko výminkou snad dostaly se některé předměty na tábořiště bez přičinění lidského, byvše tam na př. zavlečeny velkými dravci aneb splaveny s výše položených míst vodou. Nepochybných dokladů toho arci nemáme.

Jsem přesvědčen, že by Steenstrup a ostatní pochybovatelé, sledující lonské soustavné kopání v Předmostí a pozorující bedlivě veškeré poměry na větším prostranství, zajisté byli zanechali svých pochybností, jejichž odůvodnění jest v odporu se skutečností.

Toto opětne a úplné potvrzení správnosti mých námitek proti teorii Steenstrupově pokládám za nejdůležitější výsledek lonského zkoumání a kladu je výše než nálezy samy, jež sice v některých kusech dřívější material žádoucně doplňují, avšak nového poměrně málo poskytují.

Nový material sám o sobě jest arci vzácný. Vytknouti dlužno především přechetné zbytky mamutí, mezi nimiž přední místo zaujímají hojně, někdy úplně zachovalé kly, jež často ležely na hromadách vedle sebe, v jednom případě dokonce počtem 13, vzbuzující svými obrovskými rozměry obdiv každého pozorovatele. Podobně zajímavý byl nález čtyř lebek mamutích, nedaleko sebe stojících s neporušeným čelem a dlouhými rourami kelnými, avšak s roztříštěným temenem. Kly byly vesměs pozvytahovány a spojení čelisti zadrženy.

Veliké ceny vědecké jsou zvláštním způsobem zpřerážené neb roztříštěné kosti končetin mamutích, dokazující nezvratně, že diluvialní člověk mamutí těla rovněž tak rozsekával jako těla koňská, sobí, losí a j.

Z ostatních zvířat velmi četně nalezeny zbytky polární lišky a vlka; méně četné jsou kosti zajíce běláka, lva, lišky obecné, rosomáka, medvěda, nosorožce, losa, zebra, tura, pižmoně, lumíka obojkovitého, sněhule, krkavce a jiných ptáků.

Nástrojů z různých odrůd křemene přitloukaných vykopáno velmi mnoho, poměrně málo jest však neporušených.

Hojně také se naskytovala různá kladiva a přitloukadla kamenná. Dva nástroje vápencové, neolithickým sekyrkám podobné, jsou částečně přihlazeny.

Z výrobků kostěných uvéstí dlužno úplně zachovalý nástroj, lžici neb lopatce podobný, zdělí 36 cm. Dosti četné jsou výrobky ze slonoviny, válečky to 10—25 cm. dlouhé a 1—2 cm. tlusté, s přihrocenými neb zakulacenými konci. Povrch některých je pokryt jemně čárkovaným ornamentem. Totéž platí o dvou hladidlech ze sobího parohu.



Skořápky třetihorních měkkýšů, provrtané zoubky liščí, nařezaný špičák vlčí a rumělka k barvení doplňují lonský inventář předmostecký. Důležité jest zjištění různého složení kulturní vrstvy od místa k místu: rozeznával jsem ohniska, páleniska, odpadkové hromady a prostory, kde uhlovité a popelovité součástky na dobro se ztrácely, a jen ojediněle předměty se naskytovaly.

Ve výzkumech svých pokračoval jsem letošního roku prozatím od 30 dubna do 20 května, prokopav kulturní vrstvu směrem k jihu v rozsahu dalších 100 m<sup>2</sup>. Výsledek neliší se podstatně od lonských nálezů, ač opět se objevily na některých místech rázovité předměty.

Uvádím tentokrát rozsáhlé pálenisko, kolem něhož se vyskytly téměř výhradně zbytky mamutí, kromě různých hnátů, obratlů a žeber, zejména kly buď celé neb zpřerážené. Člověk diluvialní s jakousi zálibou urážel přední konce, za nástroj se výborně hodící, kdežto zadní část, nazvíce dutou a tudíž nepotřebnou, odhazoval. V sousedství leželo sedm koster vlčích, jejichž jednotlivé části namnoze v přirozené poloze se nacházely. Zjištěno tu v některých případech, že lebky byly v přední části úmyslně roztrženy, ačkoli veškeré ostatní zbytky zůstaly neporušeny. Kostí z jiných zvířat aneb výrobků lidských v těchto končinách nebylo; toliko výmínečně nalezen nějaký odštipek pazourkový.

Veledůležitý jest tentokrát nález lidských kostí. V nedotknuté vrstvě kulturní, ve společnosti zbytků mamutích, sobích, koňských, vlčích a lvích objeveny totiž malý úlomek spodní čelisti a kost ramenní, jež najisto přináležejí člověku diluvialnímu. Čelist obsahuje alveolu poslední stoličky, úplně ještě nevyvinuté a náležela člověku mladému. Podotýkám, že na tomto rozsáhlém tábořišti před tím toliko jedenkrát učiněn nález zbytků lidských, totiž části spodní čelisti, již r. 1884 nalezl dr. Wankel.

## Předhistorická sídla na Znojemsku.

Podává Jaroslav Palliardí.



Neolithická osada u Velkých Mašovic.

Severozápadně od Velkých Mašovic, asi tři čtvrtě kilometru od dědiny, tvoří řada polí v trati „malé polouďelí“ zvané mírný svah, který se od severu k jihu sklání. Úpatí svahu tohoto je lemováno loučkami, po nichž se nepatrný potůček vine. Na dolejší polovici parcel kat. čís. 2451, 2448, 2447 a 2444 vyskytají se často při orání jednotlivé střepiny z nádob z volné ruky zhotovených, úštipky a nástroje z rohovce, přibroušené ploché sekyrky, zlomky provrtaných nástrojů kamenných a jiné předměty, nasvědčující tomu, že v době předhistorické místo toto obydleno bylo. — Kopáním, jež jsem zde za účelem výzkumu r. 1890 podniknul, zjistil jsem, že pod ornici, 20—25 cm. mohutnou vrstvu tvořící, jsou jámy, popelnatou prstí, střepinami z nádob, kostmi zvířecími a jinými odpadky naplněné. Jámy takové objevil jsem dvě a sice jednu menší na rozhraní parcel k. č. 2448 a 2447 a severovýchodně od ní, taktéž na poli k. č. 2447, jámu mnohem objemnější, která do sousedního